

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет будівництва і архітектури

Міжнародна торгівля

Методичні вказівки
до виконання самостійної роботи
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 075 «Маркетинг»

Київ 2024

УДК 339

М58

Укладачі: Л.М. Алавердян, канд. екон. наук, доцент;
О.В. Романенко, канд. екон. наук, доцент

Рецензент С.М. Марченко, канд. екон. наук, доцент

Відповідальний за випуск П.В. Захарченко, канд. техн. наук,
професор

*Затверджено на засіданні кафедри товарознавства та
комерційної діяльності в будівництві, протокол № 11 від 10 січня
2024 року.*

В авторській редакції.

Міжнародна торгівля : методичні вказівки до самостійної
М58 роботи / уклад. : Л.М. Алавердян, О.В. Романенко. — Київ : КНУБА,
2024. — 20 с.

Містить зміст та основні форми самостійної роботи здобувачів
під час вивчення курсу.

Призначено для здобувачів першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти за спеціальністю 075 «Маркетинг».

© КНУБА, 2024

Загальні положення

Дисципліна «Міжнародна торгівля» відповідно до навчального плану викладається для здобувачів спеціальності 075 «Маркетинг» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» в одному семестрі в межах одного модуля.

Основною метою самостійної роботи здобувачів з курсу «Міжнародна торгівля» є оволодіння здобувачами теоретичним та практичним матеріалом зі складу курсу, що не розглядається під час лекційних та практичних занять. Матеріал, що винесений на самостійне опрацювання, частково повторює і суттєво доповнює курс лекцій, тим самим створюючи у здобувачів єдину комплексну систему знань із тем дисципліни.

Основними формами самостійної роботи є поглиблене оволодіння базовими поняттями, а також вивчення питань, винесених на самостійне опрацювання за допомогою рекомендованої літератури та інших джерел інформації; складання на основі самостійно опрацьованого матеріалу опорного конспекту, підготовка реферату на одну з рекомендованих тем, виконання творчих завдань, перевірка власних знань за допомогою контрольних запитань і тестових завдань.

Формами контролю самостійної роботи є експрес-опитування на лекціях, поточні та модульні контрольні роботи, перевірка рефератів, перевірка письмових індивідуальних завдань, тестування здобувачів та поточні опитування під час практичних занять, перевірка опорного конспекту матеріалу, винесеного на самостійне вивчення.

Самостійна робота здобувачів має проводитися регулярно та рівномірно протягом вивчення дисципліни на основі запропонованого в даних методичних рекомендаціях календарного плану, узгодженого із навчальною програмою, в межах обсягу часу, передбаченого на самостійну роботу здобувачів за кожною темою курсу.

Результати самостійної роботи здобувачів враховуються під час оцінювання знань здобувачів за модулі курсу та визначення підсумкової оцінки.

Модуль I. Загальні засади міжнародної торгівлі

Тема 1. Сутність і сфера міжнародної торгівлі

Базові положення і поняття для засвоєння:

- Сутність міжнародної торгівлі та її місце в системі міжнародних економічних відносин. Історичні передумови та основні чинники виникнення міжнародної торгівлі.
- Етапи розвитку міжнародної торгівлі. Критерії періодизації розвитку міжнародної торгівлі.
- Географічна та товарна структура міжнародної торгівлі. Показники та динаміка розвитку міжнародної торгівлі.
- Форми міжнародної торгівлі. Методи міжнародної торгівлі (прямий та непрямий методи).

Індивідуальні завдання:

1. Охарактеризуйте міжнародну торгівлю як процес, назвіть умови її ефективного розвитку.

2. Вкажіть, які з наведених нижче понять є базовими в системі показників розвитку міжнародної торгівлі: експорт, реекспорт, імпорт, реімпорт, зовнішньоторговельний обіг, генеральна торгівля, спеціальна торгівля та фізичний обсяг торгівлі. Відповідь обґрунтуйте.

3. Розгляньте показники, за якими в міжнародній практиці оцінюється інтенсивність розвитку зовнішньої торгівлі. Вкажіть, чим викликана необхідність дослідження інтенсивності та рівня внутрішньогалузевого обміну в міжнародній торгівлі і як він розраховується.

Контрольні запитання до теми:

1. Які особливості торговельних процесів і методів їх регулювання притаманні сучасному етапу розвитку міжнародної торгівлі?

2. На які групи можна поділити сукупність показників розвитку міжнародної торгівлі?

3. Охарактеризуйте сфери застосування обсягових показників розвитку міжнародної торгівлі.

4. Назвіть склад і методику розрахунку результуючих показників розвитку міжнародної торгівлі.

5. Які типи товарних структур експорту та імпорту використовуються в аналізі міжнародної торгівлі?

6. За якими ознаками структурують товарні потоки в міжнародній торгівлі?

7. Охарактеризуйте типи регіональних структур експорту та імпорту.

8. Охарактеризуйте сутність макроекономічних показників розвитку міжнародної торгівлі.

9. Наведіть приклади показників динаміки розвитку міжнародної торгівлі.

10. Які показники використовуються для глобальних оцінок розвитку міжнародної торгівлі?

Тема 2. Міжнародна економічна діяльність

Базові положення і поняття для засвоєння:

- Формулювання сутності міжнародної економічної діяльності. Визначення інтернаціоналізації виробництва.

- Міжнародне виробниче співробітництво. Міжнародний бізнес, його сегменти: глобальний бізнес, спільне підприємництво, бізнес за кордоном, іноземний бізнес.

- Основні види міжнародного бізнесу: ліцензування, управління за контрактом, створення і функціонування спільних підприємств, франчайзинг, лізинг, факторинг тощо.

Індивідуальні завдання:

1. Розгляньте сутність та значення таких об'єднань як: Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС); Асоціація країн Південно-Східної Азії (АСЕАН); Асоціація регіонального співробітництва Південної Азії (СААРК); Єдина аграрна політика; Організація економічного співробітництва (ОЕС); Центральноєвропейська зона вільної торгівлі (ЦЕФТА).

2. Дайте визначення поняттю, яке характеризує сукупність дій господарюючих суб'єктів різних країн, у процесі яких вони вступають в активні міжнародні економічні відносини.

Контрольні запитання до теми:

1. Сформулюйте сутність міжнародної економічної діяльності.
2. Надайте визначення інтернаціоналізації виробництва.
3. Що являє собою міжнародне виробниче співробітництво?
4. Які сегменти може включати міжнародний бізнес?
5. Що являє собою спільне підприємництво?
6. Чи є відмінності між поняттями «бізнес за кордоном» та «іноземний бізнес»?
7. Ліцензування – як основний вид міжнародного бізнесу.
8. Створення і функціонування спільних підприємств.
9. Що являє собою франчайзинг?
10. Що являє собою факторинг?

Тема 3. Класичні, неокласичні та альтернативні моделі міжнародної торгівлі

Базові положення і поняття для засвоєння:

- Меркантилізм. Протекціонізм. Неопротекціонізм.
- Класичні теорії міжнародної торгівлі: теорія абсолютних переваг А. Сміта; теорія порівняльних переваг Д. Рікардо, теорія міжнародної вартості Д. Міля та їхній вплив на розвиток світової торгівлі. Модель Дорнбуша-Фішера-Самуельсона.
 - Теорія порівняльної наділеності факторами виробництва Е.Хекшера та Б.Оліна. Теорія вирівнювання цін на фактори виробництва Хекшера-Оліна-Самуельсона.
 - Теорема конвергенції факторних цін. Теорема Рибчинського.
 - Парадокс В.Леонтьєва та його пояснення. Значимість цих теорій.
 - Теорія розміру країни. Неокласичні теорії міжнародної торгівлі. Неофакторні теорії міжнародної торгівлі. Стандартна модель міжнародної торгівлі. Виграш від торгівлі. Теорія міжнародної загальної рівноваги.
 - Теорія специфічних факторів виробництва Самуельсона-Джонса. Специфічні та мобільні фактори. Міжнародна торгівля в теорії специфічних факторів виробництва.
 - Сучасні теорії міжнародної торгівлі. Теорія життєвого циклу продукції. Теорія економії на масштабах виробництва. Внутрішній і зовнішній ефект масштабу. Теорія представницького попиту. Ефект Енгеля.
 - Теорія внутрішньогалузевої міжнародної торгівлі. Відмінності внутрішньогалузевої та міжгалузевої торгівлі. Індекс внутрішньогалузевої торгівлі. Теорія конкурентних переваг М.Портера. Модель технічного прогресу Д. Хікса. Динамічні моделі технологічних розбіжностей між країнами. Модель технологічного розриву М. Познера.

Індивідуальні завдання:

1. Розгляньте основні положення, припущення й значення теорії абсолютних переваг.
2. Проаналізуйте передумови, основні положення, обмеженість і значення теорії порівняльних переваг. Вкажіть, у чому полягає відмінність ідеї порівняльних переваг від ідеї абсолютних переваг?
3. Розгляньте основні положення, припущення й значення моделі Хекшера-Оліна-Самуельсона.

4. Проаналізуйте передумови, основні положення, обмеженість і значення парадокса Леонтьєва.

5. Заповніть таблицю, відтворюючи основні положення теоретичних концепцій міжнародної торгівлі.

Період	Назва концепції	Автор	Основні поняття теорії	Основні положення теорії	Країна
1	Теорія перехресного попиту				
2	Модель технологічного розриву				
3	Теорія гравітаційного аналізу торгівлі				
4	Теорія життєвого циклу продукції				
5	Теорія внутрішньогалузевої торгівлі				
6	Теорія міжнародної торгівлі на основі економії масштабу та диференціації продукції				
7	Теорія внутрішньогалузевої торгівлі за умов монополістичної конкуренції				
8	Теорія конкурентних переваг				

Контрольні запитання до теми:

1. Вкажіть відмінності в поняттях «протекціонізм», «неопротекціонізм».
2. Які спостерігаються наслідки меркантилізму в сучасній торговельній політиці?
3. Зазначте переваги та можливі негативні наслідки протекціонізму.
4. У чому полягає суть теорії меркантилізму?
5. Що є джерелом порівняльних переваг країн у моделі Рікардо?
6. Які чинники сприяють виникненню абсолютних переваг?
7. У чому полягає сутність теорії Хекшера-Оліна? Назвіть основні положення теорії Хекшера-Оліна.
8. Поясніть зміст теореми Хекшера-Оліна-Самуельсона.
9. У чому полягає сутність теореми Столпера-Самуельсона?
10. У чому сутність парадокса Леонтьєва?

11. Яким чином відбувається процес співвідношення факторів виробництва в неокласичних моделях міжнародної торгівлі?

12. До яких аспектів зводиться теорема Рибчинського?

13. Дайте характеристику альтернативним теоріям міжнародної торгівлі. Які причини лягли в основу розробки сучасних теорій торгівлі?

14. Що собою представляють сучасні теорії торгівлі (теорія подібності країн, теорія життєвого циклу продукту, теорія глобальної стратегічної конкуренції, теорія конкурентних переваг країн)?

15. Що пояснює теорія економії на масштабах виробництва?

Тема 4. Світова валютна система і міжнародні розрахунки

Базові положення і поняття для засвоєння:

- Міжнародні валютні відносини.
- Валютна система як державно-правова форма організації валютних відносин.
 - Сфера національної валютної системи (НВС) як частина грошової системи країни.
 - Паритет: визначення, залежність від курсу валют. Валютний курс.
 - Світова валютна система як форма організації міжнародних валютних відносин.
 - Валюта, національна валюта, валютний ринок, валютні операції.
 - Міжнародні розрахунки.
 - Девальвація, ревальвація.
 - Валютний кліринг: односторонній валютний кліринг, двосторонній валютний кліринг, багатобічний валютний кліринг.

Індивідуальні завдання:

1. Складіть схему розвитку міжнародних валютних відносин.
2. Дайте визначення поняттю «паритет».
3. Надайте характеристику світовій валютній системі як формі організації міжнародних валютних відносин.

Контрольні запитання до теми:

1. Що являють собою міжнародні валютні відносини?
2. Завдання міжнародного валютного фонду?
3. Що таке сфера національної валютної системи (НВС)?
4. Що таке валютний курс?

5. Надайте визначення поняттям: «валюта», «національна валюта», «валютний ринок», «валютні операції».
6. Що являють собою міжнародні розрахунки?
7. Надайте характеристику поняттям «девальвація», «ревальвація».
8. Що таке валютний кліринг?
9. Які є види валютного клірингу?
10. Які можна виділити елементи міжнародної валютної системи?

Тема 5. Біржова торгівля на міжнародних товарних і фінансових ринках

Базові положення і поняття для засвоєння:

- Міжнародна біржова торгівля на основних біржових майданчиках. Оцінка динаміки і структури біржової торгівлі за різними характеристиками на товарних і фондових біржах світового рівня.
- Особливості впливу глобалізації та деглобалізації на світовий біржовий ринок у сучасних умовах.
- Біржові інструменти, деривативи, ф'ючерси, опціони.
- Основні напрями розвитку сучасної міжнародної біржової торгівлі.

Індивідуальні завдання:

1. Проаналізуйте структуру світового біржового ринку за останні роки.
2. Складіть рейтинговий список 10-ти найбільших міжнародних бірж за обсягами торгівлі.
3. Проаналізуйте структуру міжнародної біржової торгівлі за видами активів.

Контрольні запитання до теми:

1. Технологія торгівлі на біржових майданчиках.
2. Опишіть роль бірж як основних центрів ціноутворення за товарними і фінансовими активами.
3. Чи сприяють посиленню ролі бірж і підвищенню обсягів біржової торгівлі світові кризи та нестабільність на міжнародній арені?
4. Що саме спонукає інвесторів більше користуватись біржовими платформами?
5. Які економічні процеси призводять до нових поглинань та об'єднань і створює додаткові можливості для біржових учасників?
6. Який регіон займає найбільшу відсоткову частку світової торгівельної активності протягом десяти років?

7. Що таке єдиний біржовий електронний майданчик?

8. Назвіть основні чинники, які впливають на сучасний стан розвитку біржової торгівлі у світі.

9. Чи відрізняється біржова діяльність в Україні як в економічному, так і в організаційному аспекті від загальноприйнятих у світі стандартів і правил?

10. Проаналізуйте динаміку кількості бірж у вітчизняній економіці. Зробіть висновки.

Тема 6. Зовнішньоторговельна політика: сутність, види, інструменти регулювання

Базові положення і поняття для засвоєння:

- Сутність поняття «міжнародна політика», «зовнішньоторговельна політика». Роль та види зовнішньоторговельної політики. Вільна торгівля і протекціонізм. Їхні переваги та недоліки.

- Інструменти зовнішньоторговельної політики: тарифні та фінансові методи; неекономічні засоби протекціонізму як інструмент захисту сегментованого ринку від іноземних конкурентів (кількісні та приховані види торговельних обмежень).

- Визначення елементів тарифної системи. Розрахунок ставки специфічного та адвалерного мита. Тарифна ескалація.

- Сутність та функції нетарифної системи регулювання міжнародної торгівлі. Індекс частоти. Індекс покриття торгівлі. Індекс впливу торгівлі на ціну. Види ліцензій та квот. Експортні квоти. Державні закупки. Технічні бар'єри. Цінові преференції. Податки та збори.

Кредитування та страхування експорту. Демпінг та його види.

Індивідуальні завдання:

1. Класифікуйте основні інструменти торговельної політики.
2. Охарактеризуйте еволюцію та сучасні форми протекціонізму. Визначте переваги і види реалізації політики протекціонізму.
3. Порівняйте торговельну політику розвинених країн із країнами з перехідною економікою.

Контрольні запитання до теми:

1. Назвіть і коротко охарактеризуйте нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі.

2. У чому полягає відмінність політики лібералізації зовнішньої торгівлі й протекціонізму?

3. Що таке митний тариф?
4. Як класифікуються мита?
5. Що таке тарифна ескалація?
6. Що таке тарифна квота?
7. У чому полягають складнощі вимірювання нетарифних методів і які інструменти є для цього?
8. Який економічний зміст квотування? Види квот.
9. Чим відрізняється внутрішня субсидія від експортної?
10. Сутність демпінгу, його види.

Тема 7. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Базові положення і поняття для засвоєння:

- Моделі тарифного регулювання міжнародної торгівлі на ринку з досконалою конкуренцією.

- Економічна роль митних тарифів. Механізм впливу імпортного мита. Економічні ефекти імпортного тарифу. Ціновий ефект. Фіскальний ефект. Торговельний ефект. Захисний ефект. Ефект споживання. Ефект перерозподілу доходу. Аналіз загальної рівноваги тарифних ефектів.

- Вплив імпортного тарифу на економіку малої та великої країни.
- Захист молодих галузей.
- Торговельна політика на ринках досконалої конкуренції.
- Економічна роль імпортної квоти.
- Демпінг як форма міжнародної цінової дискримінації.

Індивідуальні завдання:

1. Охарактеризуйте економічну роль митних тарифів.
2. Економічні ефекти імпортного тарифу.
3. Порівняйте вплив імпортного тарифу на економіку малої та великої країни.

Контрольні запитання до теми:

1. Які існують моделі тарифного регулювання міжнародної торгівлі на ринку з досконалою конкуренцією?
2. Як відбувається реалізація механізму впливу імпортного мита?
3. Що таке ціновий ефект імпортного тарифу?
4. Що таке фіскальний ефект імпортного тарифу?
5. Що таке торговельний ефект імпортного тарифу?
6. Що таке захисний ефект імпортного тарифу?

7. Що являє собою ефект споживання та ефект перерозподілу доходу?
8. Засоби захисту молодих галузей.
9. Торговельна політика на ринках досконалої конкуренції.
10. Економічна роль імпортової квоти. Що таке демпінг?

Тема 8. Модель торговельної політики за умов розвитку міжнародної інтеграції

Базові положення і поняття для засвоєння:

- Становлення інтеграційних процесів. Види міжнародної інтеграції. Процеси економічної глобалізації та регіоналізації, їхні характерні «риски». Угоди про економічне та торговельне співробітництво. Зони вільної торгівлі.
- Ситуація до створення митного союзу. Ситуація після створення митного союзу. Економічні ефекти інтеграції. Динамічні ефекти інтеграції. Загальні закономірності щодо впливу статичних та динамічних ефектів інтеграції.
- Проблеми та перспективи розвитку інтеграційного процесу в Україні.

Індивідуальні завдання:

1. Схематично відобразіть процес становлення інтеграційних процесів.
2. Наведіть класифікацію видів міжнародної інтеграції.
3. Охарактеризуйте процеси економічної глобалізації та регіоналізації, визначте їхні характерні «риски».
4. Визначте актуальні проблеми розвитку інтеграційного процесу в Україні.

Контрольні запитання до теми:

1. Що являє собою наднаціональний рівень регулювання міжнародної торгівлі?
2. Основні завдання Світової організації торгівлі.
3. Що являє собою лібералізація торгівлі?
4. Знайдіть відмінності між поняттями «глобалізація», «глобальна регіоналізація», «інтеграція», «макрорегіон».
5. Що таке міждержавне інтеграційне об'єднання?
6. Чи забезпечується конкурентоспроможність національної економіки?
7. Що таке внутрішня зовнішня інтеграція?
8. Як визначається ефективність міжнародної економічної інтеграції?
9. Завдання митного союзу.
10. Моделі міждержавних договорів.

Тема 9. Форми міжнародного обміну технологіями та сучасні технології міжнародної торгівлі

Базові положення і поняття для засвоєння:

- Міжнародний трансфер технологій. Причини міжнародної передачі технологій.
- Ознаки, притаманні сучасному міжнародному обміну технологічними знаннями.
- Форми здійснення міжнародного обміну технологіями.
- Передумови виникнення та еволюція світового ринку ліцензій. Міжнародні ліцензійні операції. Ліцензійні винагороди.
- Сучасний стан та перспективи розвитку світового ринку технологій. Місце і роль ТНК (транснаціональних корпорацій) на світовому ринку технологій.
- Міжнародне співробітництво під час проведення науково-технічних досліджень.
- Електронна торгівля: форми і сфери її використання.

Індивідуальні завдання:

1. Визначте сутність міжнародного науково-технологічного обміну, надайте характеристику його формам.
2. Вкажіть основні форми передачі технологій в системі міжнародного науково-технічного обміну.
3. Назвіть види та особливості торгівлі інжиніринговими послугами.
4. Складіть рейтинг світових інжинірингових компаній.

Контрольні запитання до теми:

1. Що являє собою міжнародний технологічний обмін (міжнародний трансфер технологій)?
2. В яких випадках виникає обмін технологіями?
3. Коли міжнародний обмін результатами науково-технічної діяльності є доцільним?
4. У чому полягає відмінність між комерційною та некомерційною формами передачі технологій?
5. Що таке інжиніринг?
6. Що являє собою франчайзинг?
7. В яких випадках укладання управлінських контрактів є доцільним?
8. Як отримати міжнародне технічне сприяння (технічну допомогу)?

9. Які міжнародні операції з торгівлі патентами і ліцензіями ви можете назвати?

10. Надайте визначення поняттям: «ліцензійні угоди»; «роялті»; «паушальні платежі»; «електронна торгівля»; «прямі іноземні інвестиції».

Тема 11. Міжнародна торгівля послугами

Базові положення і поняття для засвоєння:

- Поняття та особливості міжнародної торгівлі послугами. Класифікація послуг. Міжнародні угоди у сфері послуг.

- Загальна характеристика світового ринку послуг.

- Регулювання міжнародної торгівлі послугами.

- Міжнародні правила перевезень «Інкотермс-2010».

- Міжнародні поїздки. Мобільність покупця. Мобільність продавця.

- Масштаби міжнародної торгівлі послугами: обсяги та динаміка.

Структура світового експорту послуг.

Індивідуальні завдання:

1. Охарактеризуйте послугу як форму результату трудової діяльності та форму виробничих відносин.

2. Проаналізуйте особливості міжнародної торгівлі послугами та дослідіть основні тенденції світового ринку послуг.

Контрольні запитання до теми:

1. Яке місце займає торгівля послугами у сучасній міжнародній торгівлі?

2. Які особливості притаманні міжнародній торгівлі послугами?

3. Охарактеризуйте споживання за кордоном як спосіб постачання послуг на світовий ринок.

4. Які особливості та форми міжнародної конкуренції існують у сфері послуг?

5. Наведіть класифікацію послуг.

6. На які види поділяє послуги Світовий банк?

7. На які види поділяють послуги залежно від характеру переміщення продавця й покупця?

8. Які особливості й тенденції притаманні світовому ринку послуг?

9. Назвіть основні країни-експортери та країни-імпортери у світовій торгівлі послугами.

10. У чому проявляється специфіка міжнародної конкуренції у сфері послуг?

Рекомендована література

Підручники

1. *Козак Ю.Г.* Зовнішньоекономічна діяльність підприємств : сучасні особливості функціонування та аналізу розвитку / Ю.Г. Козак, Н.С. Логвінова, Т.В. Батанова. – Одеса : Одеський національний економічний університет, 2012. – 182 с.
2. *Козак Ю. Г.* Міжнародна економіка : в питаннях та відповідях [текст] підруч. / Ю. Г. Козак. – Київ : Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.
3. *Міжнародна* торговельна діяльність / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема, В.І. Терехов, Б.М. Одягайло, К.В. Ковтонюк, та ін. – Київ : КРОК, 2018. – 698 с.
4. *Козак Ю.Г.* Міжнародна торгівля : підруч. для студ. вищ. навч. закл. – Київ : Центр учбової літератури, 2019. – 400 с.
5. *Мазаракі А.А.* Міжнародні економічні відносини : підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – 612 с.

Навчальні посібники

1. *Міжнародна* мікроекономіка : навч. посіб. / За ред. Козака Ю.Г.– Київ: ЦУЛ, 2012.
2. *Міжнародні* економічні відносини : навч. посіб. / За ред. Козака Ю.Г.– Київ : ЦУЛ, 2012.
3. *Міжнародні* фінанси : навч. посіб. 5-те вид. перероб. та доп. / За ред. Козака Ю.Г. – Київ – Катовіце : ЦУЛ, 2014. – 348 с.
4. *Біржовий* товарний ринок : навч. посіб. / За ред. М.О. Солодкого. Київ: ЦП Компринт, 2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u205/birzhoviy_tovarniy_rinok_bd_2017.pdf
Назва з екрана.
5. *Григорова-Беренда Л. І.* Теорія і практика зовнішньої торгівлі : навчальний посібник / Л. І. Григорова-Беренда, М. В. Шуба. – Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2016. – 136 с.
6. *Зовнішньоекономічна* діяльність : навч. посіб. / За ред. Козака Ю.Г., Логвінової Н.С.– Київ : Освіта України, 2012. – 300 с.
7. *Международная* економіка. В 2-х томах. – Т.1 *Международная* мікроекономіка : учебное пособие / Под ред. Ю.Г. Козака. – Київ : ЦУЛ, 2013. – 302 с.
8. *Международная* економіка : учебное пособие / Под редакцией Ю.Г. Козака. – Київ : ЦНЛ, 2012.

9. *Международные экономические отношения* : теория и политика : учебное пособие / Под редакцией Ю.Г. Козака. – Київ : ЦУЛ, 2013. – 360 с.

10. *Мировая экономика* : учебное пособие / Под ред. Ю.Г. Козака – Київ : ЦУЛ, 2013. – 212 с.

11. *Кіщак І.Т.* Міжнародна торгівля послугами : навчально–методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / І.Т. Кіщак, А.В. Огієнко, М.М. Огієнко та ін.; за заг. ред. І.Т. Кіщака, А.В. Огієнко. – Миколаїв : Іліон, 2017. – 230 с.

Інформаційні ресурси

1. *Про* затвердження Положення про порядок здійснення уповноваженими банками операцій з документарними акредитивами в розрахунках за зовнішньоекономічними операціями [Текст] : постанова Національного банку України від 03.12.2003 № 514 // Урядовий кур'єр. – 2004. – № 49.

2. *Про* затвердження Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів) [Текст] : наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 06.09.2001 № 201 // Урядовий кур'єр. – 2001. – № 12.

3. *Про* зовнішньоекономічну діяльність [Текст] : Закон України від 16.04.91 № 959-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 29.

4. *Про* посилення контролю за проведенням розрахунків резидентів і нерезидентів за зовнішньоекономічними операціями [Текст] : постанова Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 12.12.98 № 196 // Урядовий кур'єр. – 1998. – № 49.

5. *Про* регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності [Текст] : Закон України від 23.12.98 № 351 // Урядовий кур'єр. – 1999. – № 3.

6. *Закон* України Про валюту і валютні операції (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 30, ст. 239) № 2473-VIII. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>.

7. *Закон* України «Про режим іноземного інвестування» від 19.03.96 ВВР, 1996, № 19. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

8. *Про* типові платіжні умови зовнішньоекономічних договорів (контрактів) і типові форми захисних застережень до зовнішньоекономічних договорів (контрактів), які передбачають розрахунки в іноземній валюті [Текст] :

постанова Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 21.06.95 № 444 // Урядовий кур'єр. – 1995. – № 10.

9. *Про* транспортно-експедиційну діяльність [Текст] : Закон України від 01.07.2004 № 1955 // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 52.

10. *Про* участь України у Митній конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенції МДП 1975 року) [Текст] : Закон України від 15.07.94 № 117/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 33.

11. *Митний* кодекс України. Кодекс України; Закон, Кодекс від 13.03.2012 № 4495-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>. – Назва з екрана.

12. *Наказ* Державної митної служби України та Державного комітету зв'язку та інформатизації України «Про затвердження Положення про митний контроль та митне оформлення міжнародних поштових відправлень» № 680/108 від 27.10.99 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0791-99#Text>. – Назва з екрана.

13. *Наказ* Державної митної служби України «Про затвердження Порядку застосування уніфікованої митної квитанції МД-1» від 04.01.2005 № 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0066-05#Text>. – Назва з екрана.

14. *Наказ* Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку заповнення митної декларації для письмового декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами для особистих, сімейних та інших потреб, не пов'язаних з провадженням підприємницької діяльності» від 28.05.2012 № 614 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1014-12#Text>. – Назва з екрана.

15. *Сайт* Асоціації «ЗЕД». ІНКОТЕРМС 2020 р. Правила ІСС з використання термінів для внутрішньої та міжнародної торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.incoterms.zed.ua/>. – Назва з екрана.

16. *Верховна* Рада України : офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

17. *Державна* служба статистики України : офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ukrstat.gov.ua. – Назва з екрана.

18. *Сайт* Бібліотеки КНУБА [Електронний ресурс]. – Режим доступу: library.knuba.edu.ua. – Назва з екрана.

19. *Світовий* банк. Статистика. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.worldbank.org/data/wdi. – Назва з екрана.

20. *Світова* організація торгівлі. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.wto.org. – Назва з екрана.

21. *Статистична* служба Європейської комісії (Євростат). Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.europa.eu.int/comm/eurostat. – Назва з екрана.

22. *Організація* об'єднаних націй. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unctad.org>. – Назва з екрана.

23. *Офіційний* вебсайт Міжнародної торговельної палати [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://iccwbo.org>. – Назва з екрана.

Рекомендована тематика індивідуальних робіт

1. Основні теорії міжнародної торгівлі.
2. Особливості розвитку міжнародних торговельних відносин на сучасному етапі.
3. Роль міжнародної торгівлі в процесі інтеграції України в систему світогосподарських зв'язків.
4. Світове господарство: сутність, елементи і суб'єкти, формування.
5. Класифікація країн за рівнем соціально-економічного розвитку.
6. Ключові показники функціонування економіки країни.
7. Поняття та теоретичні основи міжнародного поділу праці.
8. Теорія порівняльних витрат виробництва (порівняльних переваг).
9. Основні фактори, що впливають на участь країни у міжнародному поділі праці.
10. Сутність міжнародної економічної інтеграції, фактори її розвитку.
11. Основні сучасні інтеграційні угруповання країн та особливості розвитку європейської економічної інтеграції.
12. Сутність, значення та тенденції розвитку міжнародної торгівлі.
13. Система показників розвитку міжнародної торгівлі.
14. Регулювання міжнародної торгівлі.
15. Протекціонізм і лібералізація торгівлі.
16. Характеристика основних секторів світового ринку послуг.
17. Особливості міжнародної торгівлі послугами на сучасному етапі.
18. Міжнародні транспортні відносини.
19. Характеристика основних видів транспортних перевезень.
20. Міжнародний рух капіталу: суть, етапи і фактори розвитку.
21. Форми міжнародного руху капіталу.
22. Цілі та економічні ефекти міжнародної мобільності капіталу.

23. Вільні економічні зони.
24. Проблеми та перспективи України на тлі сучасних світових інтеграційних процесів.
25. Сучасна зовнішньоекономічна політика України.
26. Світова організація торгівлі (СОТ).
27. Формування національної торговельної політики.
28. Експортний потенціал України.
29. Структура українського імпорту та напрямки оптимізації імпортової політики України.
30. Інституційні посередники в міжнародній економічній діяльності України: біржі, аукціони, тендери, виставки та ярмарки.
31. Посередницькі операції в міжнародній економічній діяльності України.
32. Структурні зміни у зовнішньої торгівлі України та їхні причини.
33. Сутність, види та етапи міжнародних комерційних операцій.
34. Види міжнародних контрактів.
35. Інструменти державного впливу на характер та умови міжнародної торгівлі послугами.
36. Принципи та підходи СОТ до міжнародної торгівлі послугами в контексті українських зовнішньоекономічних інтересів.
37. Тенденції, що визначають стан та перспективи розвитку міжнародного ринку послуг.
38. Транспортні операції в міжнародній економічній діяльності України.
39. Особливості функціонування мережі міжнародних транспортних коридорів в Україні.
40. Іноземна робоча сила в Україні.
41. Зайнятість українських працівників за кордоном.
42. Фінансові центри світу.
43. Іноземні інвестиції в економіці України.
44. Міжнародні морські перевезення.
45. Міжнародні авіаперевезення.
46. Міжнародні залізничні перевезення.
47. Митний союз.
48. Європейський Союз.
49. Регулювання зовнішньої торгівлі в Україні.
50. Конкуреноспроможність економік країн світу.

Навчально-методичне видання

Міжнародна торгівля

Методичні вказівки
до виконання самостійної роботи
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 075 «Маркетинг»

Укладачі: **Алавердян** Людмила Миколаївна,
Романенко Олеся Валеріївна

Випусковий редактор *Л.С. Тавлуй*
Комп'ютерне верстання *Л.В. Лабунець*

Підписано до друку 30.09. 2024. Формат 60 × 84 ^{1/16}.
Ум. друк. арк. 1,16. Обл.-вид. арк. 1,25.
Електронний документ. Вид. № 103/III-24

Видавець і виготовлювач:
Київський національний університет будівництва і архітектури
проспект Повітряних Сил, 31, Київ, Україна, 03037

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи ДК № 808 від 13.02.2002